

Správa

habilitačnej komisie o príprave, priebehu a výsledkoch habilitačného konania

RNDr. Vítězslava Pláška, Ph.D.

---

1 Príprava habilitačného konania

Dňa 27. marca 2013 predložil RNDr. Vítězslav Plášek, Ph.D., dekanovi Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene, žiadosť o habilitáciu spolu s habilitačnou prácou na tému „Diverzita a ekologie mechorostů z rodu *Orthotrichum* s.l.“ s ďalšími predpísanými dokladmi. Vedecká rada FEE TU vo Zvolene prerokovala túto žiadosť a plnenie kritérií žiadateľom na svojom zasadnutí dňa 11. apríla 2013, pričom dekan FEE vymenoval v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 6/2005 Z. z. a interných predpisov TU vo Zvolene habilitačnú komisiu v odbore **4.3.4 Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií** v tomto zložení:

Predseda:

prof. RNDr. Ján Gáper, CSc. – Katedra biológie a všeobecnej ekológie, Fakulta ekológie a environmentalistiky, TU vo Zvolene

Členovia:

prof. RNDr. Tibor Baranec, CSc. – Katedra botaniky, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, SPU v Nitre

doc. Mgr. Katarína Mišíková, PhD. – Katedra botaniky, Prírodovedecká fakulta, UK v Bratislave

Na tomto zasadnutí schválila VR FEE týchto oponentov habilitačnej práce:

prof. RNDr. Oľga Kontrišová, CSc. – Katedra environmentálneho inžinierstva, Fakulta ekológie a environmentalistiky, TU vo Zvolene

prof. Dr. hab. Ryszard Ochyra – Instytut botaniki im. Władysława Szafera, Polska Akademia nauk, Krakow, Poľsko

prof. RNDr. Jiří Váňa, DrSc. – Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika

VR FEE schválila tému habilitačnej prednášky „*Epifytické machorasty strednej Európy, ich ekologické nároky a adaptácie*“. Dekan FEE určil termín habilitačnej prednášky aj habilitačného konania na 3. októbra 2013 v priestoroch Technickej Univerzity vo Zvolene. Oznámenie o mieste a čase habilitačného konania bolo publikované v denníku SME 12. septembra 2013, ako aj na webovej stránke www.tuzvo.sk.

2 Odborná charakteristika RNDr. Vítězslava Pláška, Ph.D.

RNDr. Vítězslav Plášek, Ph.D., sa narodil 8. mája 1972 v Zábřehu na Moravě v Českej republike, kde v rokoch 1978 – 1986 získal aj základné vzdelanie. Stredoškolské štúdium s maturitou absolvoval na Gymnáziu v Zábřehu na Moravě v rokoch 1986 – 1990. Je absolventom Prírodovedeckej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, na ktorej promoval

v študijnom odbore Systematická biológia a ekológia v r. 1996 a získal titul Mgr., a v r. 2003 titul „RNDr.“. V r. 1998 nastúpil na tej istej fakulte na doktorandské štúdium, ktoré úspešne ukončil v r. 2002. Vedecká hodnosť PhD., mu bola udelená dňa 19. septembra 2002 v študijnom odbore botanika obhájením dizertačnej práce „Mechorosty Slezských Beskyd a jejich ekologie“.

Jeho odborná prax od ukončenia štúdií sa v oblasti pedagogických a vedecko-výskumných aktivít uskutočňovala v r. 1996 – 2012 v Sliezskej zemskom múzeu v Opave (kde sa postupne vypracoval na pozície vedeckého pracovníka, kurátora zbierok a vedúceho oddelenia) a od roku 1997 na Katedre biológie a ekológie Prírodovedeckej fakulty Ostravskej univerzity v Ostrave. Tu pôsobí dodnes vo funkcii odborného asistenta – učiteľa a vedúceho oddelenia botaniky.

Jeho pedagogická činnosť do r. 2013 pozostávala:

- z vedenia cvičení a prednášok a garantovania povinných predmetov: Fylogenéza a systém siníc, húb a rias; Fylogenéza a systém výtrusných a semenných rastlín; Fylogenéza a systém machorastov; Fytogeografia a Biológia protist a húb,
- zo spoluúčasti na vedení cvičení a prednášok povinne voliteľných a voliteľných predmetov: Algológia, Biodiverzita, Bioindikácie, Bryologický seminár, Experimentálny design biologického výskumu, Fytogeografia trópov, Kurz zimnej ekológie, Moderné metódy zberu a vyhodnocovania botanických dát, Seminár z bryológie, Regionálna botanika, Terénne cvičenia z biológie, Výberové prednášky z biológie 1,2; Príprava bakalárskej práce I, II a Príprava diplomovej práce.

RNDr. Vítězslav Plášek, PhD., dosiaľ viedol 27 bakalárskych a 10 diplomových prác. Podieľal sa na zavedení 7 nových študijných predmetov. Bol školiteľom – konzultantom dvoch úspešne ukončených doktorandov, jeden na Wroclawskej univerzite v Poľsku, jeden na Vysokej škole banskej – Technickej univerzite v Ostrave. V súčasnosti je školiteľom dvoch doktorandov na Prírodovedeckej fakulte Ostravskej univerzity v Ostrave.

Na základe dokladov o vedeckej a publikačnej činnosti, ktoré mali k dispozícii členovia habilitačnej komisie, a po korekcii údajov v zmysle kritérií habilitačného konania a konania na vymenúvanie profesorov vydaných MŠVVaŠ SR ako aj v zmysle Vedeckou radou FEE prijatých doplnkových kritérií pre habilitačné pokračovanie je možné konštatovať, že RNDr. Vítězslav Plášek, PhD., je autorom:

- 20 vedeckých prác uverejnených v karentovaných časopisoch
- 84 vedeckých prác uverejnených v nekarentovaných časopisoch
- 7 vedeckých prác uverejnených v recenzovaných zborníkoch a monografiách
- 26 abstraktov príspevkov z konferencií a 9 posterov
- 3 učebných textov – skript
- 3 odborných knižných publikácií, z toho jednej v zahraničí
- 3 kapitol v odborných knižných publikáciách, z toho dvoch v zahraničí
- 2 odborných prác, po jednej v domácom a zahraničnom časopise a
- 4 redakčných domácich prác knižného charakteru.

Vedecko-výskumná práca habilitanta je známa v národnom aj v medzinárodnom meradle. V strednej Európe je jedným z mála pracovníkov, ktorí sa venujú diverzite a ekológii machorastov. O význame jeho vedecko-výskumnej činnosti svedčí 128 citácií na publikované práce, z toho 32 podľa Web of Science.

Jedným z absolútnych kritérií je aj účasť na projektoch. Habilitant je v súčasnosti členom riešiteľského kolektívu medzinárodného projektu financovaného EU č. CZ.1.05/2.1.00/03.0100. V minulosti sa podieľal na riešení ďalších projektov – domácich i medzinárodných, vrátane projektov inštitucionálnych. Z celkovo 14 grantových projektov bol na 7 zodpovedným riešiteľom.

RNDr. Vítězslav Plášek, PhD., podnikol vedecké aktivity a expedície s vedeckým programom do deviatich krajín Európy, ďalej do Tadžikistanu, na Aljašku, na Borneo, na Pamír, do Malajzie, Chile, Južnej Afriky, Lesotha a na Madagaskar. Od r. 2004 je vedúci „Stredoeurópskeho bryologického laboratória“ so zameraním na epifytické machorasty. Je členom dvoch redakčných rád domácich vedeckých časopisov a výkonným redaktorom Časopisu Slezskeho zemského muzea, ktorý vychádza v anglickom jazyku. Vypracoval 10 recenzií na vedecké publikácie, z toho dve pre karentovaný časopis *Journal of Bryology*.

Habilitant absolvoval stáže a pobyty s vedeckým alebo pedagogickým programom na pracoviskách v Taliansku, Poľsku, v Rusku a vo Švédsku. Predniesol jedenásť vyžiadaných prednášok na zahraničných univerzitách a vo vedeckých inštitúciách v Poľsku, Tadžikistane, Španielsku a v Turecku.

Habilitant je v súčasnosti členom Slovenskej botanickej spoločnosti (SBS), Českej botanickej spoločnosti (ČBS), Medzinárodnej asociácie bryológov (IAB), Britskej bryologickej spoločnosti, Bryologickej asociácie juhovýchodnej Európy (BASEE), Americkej bryologicko-lichenologickej spoločnosti (ABLS) a Španielskej bryologickej spoločnosti.

3 Hodnotenie habilitačnej prednášky

Habilitačná prednáška RNDr. Vítězslava Pláška, Ph.D. sa konala na tému „*Epifytické machorasty strednej Európy, ich ekologické nároky a adaptácie*“ dňa 3. októbra 2013 o 11:00 hod. v miestnosti B8 na Technickej univerzite vo Zvolene. Zúčastnilo sa jej spolu ..... poslucháčov; predovšetkým všetci členovia habilitačnej komisie, všetci traja oponenti , ... členov VR FEE a ..... hostí.

V úvodnej časti prednášky habilitant vysvetlil význam svojej vedeckej činnosti pre poznanie dejov a procesov, ktoré formujú organizmy, ktoré študuje a vysvetlil ich bioindikačný význam. Poukázal na zmeny zastúpenia epifytických machorastov v krajine od polovice 20. storočia v náväznosti na antropogénne zmeny, hlavne na znečistenie ovzdušia. Prezentoval významné druhy z rodu *Orthotrichum* a *Nyholmiella* vrátane taxónov, ktoré popísal ako nové pre vedu. Habilitant ďalej prezentoval svoje 15 ročné výsledky kontinuálneho štúdia ekológie epifytických machorastov v Českej republike a taktiež výsledky štúdia diverzity a fyto geografie v celosvetovom merítku.

Habilitačná prednáška bola prezentovaná s využitím štandardnej dataprojekčnej audiovizuálnej techniky. Štruktúra prednášky bola z obsahového i didaktického hľadiska vhodne zostavená. Habilitant svojim zanieteným výkladom a vhodnou dokumentáciou zaujal prítomných počas celej prezentácie. Prednáška mala dobrú odbornú aj didaktickú úroveň. Bola pútavá a vyvolala primerane širokú diskusiu, do ktorej sa zapojili všetci členovia komisie, niektorí členovia Vedeckej rady FEE a ďalší prítomní. Habilitant s prehľadom pohotovo a korektne reagoval na všetky položené otázky a vznesené pripomienky.

4 Zhodnotenie habilitačného konania

RNDr. Vítězslav Plášek, Ph.D. predložil habilitačnú prácu na tému „Diverzita a ekológia mechorostů z rodu *Orthotrichum* s.l.“. Dokument bol spracovaný formou komentovaného súboru 20 publikovaných pôvodných vedeckých prác autora na 41 stranách textu (s úvodom, abstraktmi, obsahom, literatúrou a zoznamom príloh), v súlade s príslušným paragrafom vyhlášky MŠ SR 6/2005 Z. z.. Vlastný text pozostával z niekoľkých kapitol. Po krátkom úvode nasledovala kapitola „Biologicko-ekologická charakteristika epifytických machorastov“, v ktorej autor zhrnul najdôležitejšie poznatky o biológii a ekológii epifytických machorastov, ku ktorým patrí väčšina zástupcov skúmaného rodu. Ďalšia,

dominantná kapitola bola zameraná na diverzitu, fytogeografiu a chorológiu rodu *Orthotrichum* s.l. Kapitola je rozdelená do 2 podkapitol. V prvej sa habilitant zameril na historické systematické súvislosti predmetného rodu, revíziu jeho intragenerického členenia, na novo popísané taxóny a vnútornú kryptickú speciáciu. V podkapitole o fytogeografii a chorológii druhov predmetného rodu sa sústreďuje na historické súvislosti, venuje sa novým nálezom v celosvetovom meradle a novým nálezom, resp. ich znovupotvrdeniu v Českej republike. Vo štvrtej kapitole autor rozoberá ekologické nároky epifytických zástupcov vo vzťahu k svetelným podmienkam, relatívnej vlhkosti, obsahu živín, atmosférického znečistenia a umiestnenia na forofytoch. Náležitú pozornosť venuje monitoringu vzácnych a ohrozených druhov pre potreby orgánov ochrany prírody. Viaceré druhy predmetného rodu sú významné z hľadiska vyššej citlivosti na znečistené ovzdušie, v dôsledku čoho postupne ustupovali zo suburbánných a priemyselných oblastí. Preto boli mnohé z nich zaradené do Červených zoznamov, Európskej červenej knihy a do zoznamu druhov Natura 2000. Týmto výskumným prácam sa habilitant, spoločne so svojimi doktorandmi, stále venuje. Takéto dlhodobé výskumné zameranie je mimoriadne perspektívne. V piatej kapitole sú naformulované závery. Z nich vyplýva, že rod *Orthotrichum* bol rozdelený do piatich podrodov, pričom podrod *Ortophyllum* bol úplne vyčlenený a povýšený na samostatný rod *Nyholmiella*. Boli objavené dva nové taxóny pre vedu (*Orthotrichum moravicum* a *O. affine* var. *bohemicum*), popis ďalšieho nového druhu (*O. pamiricum*) je v tlači. Analýza ekologických dát ukázala, že k najdôležitejším faktorom ovplyvňujúcim osídľovanie forofytov epifytickými machorastami patrí hodnota pH borky a mikroklimatické faktory. Vertikálna distribúcia na kmeňoch ukázala rozdiel v ich osídľovaní fakultatívnymi a obligátnymi epifytmi. K významnému výsledku autor dospel vyhodnotením intenzity produkcie rozmnožovacích propagúl: produkcia gem je v priebehu celého roka viac-menej konštantná, ale produkcia spór prudko narastala v prvej polovici roka a v druhej polovici roka prudko klesala. Habilitant pripravil metodiku pre intenzívny a extenzívny monitoring epifytických machorastov, ktorú využívajú orgány ochrany prírody v Českej republike a v Poľsku. Šiesta kapitola predstavuje súhrn prístupov a poznatkov, siedma predstavuje zoznam literatúry s vyše 50 citáciami prác týkajúcich sa skúmanej problematiky.

Prílohou sú separáty 20 prác, prevažne v impaktovaných časopisoch. V uvedených publikáciách autor spoločne so spoluautormi uvádza časť svojich doterajších výsledkov zo skúmanej problematiky.

Habilitačnú prácu posúdili a zhodnotili 3 oponenti – všetko známi odborníci v oblasti diverzity a ekológie machorastov. Okrem drobných upozornení, prevažne formálneho charakteru, všetci traja oponenti jednoznačne odporučili po úspešnom habilitačnom konaní udeliť titul docent podľa zákona č. 131/2002 Z. z. a v zmysle doplňujúcej vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 6/2005 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov.

Prekryv s indexom prác korpusu CRPZ vyplývajúci z Protokolu o kontrole originality habilitačnej práce nie je žiadny, má hodnotu 0,00%.

5 Celkové zhodnotenie úrovne pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti habilitanta

Habilitačná komisia sa pri tomto hodnotení opierala jednak o habilitačný spis, ďalej o oponentské posudky 3 špecialistov, o pedagogickú ako aj vedecko-výskumnú a publikačnú aktivitu RNDr. Vítězslava Pláška, Ph.D., na základe preštudovania jeho životopisu, úplného zoznamu publikovaných prác a zoznamu citácií, za rešpektovania a plnenia platných kritérií

MŠVVaŠ SR a Fakulty ekológie a environmentalistiky, ktoré určujú podmienky o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov. Do úvahy bola vzatá aj jeho habilitačná prednáška. Okrem toho členovia komisie poznajú habilitanta osobne z výskumnej i pedagogickej práce, pričom sú im známe viaceré jeho publikácie i vystúpenia na mnohých domácich i zahraničných vedeckých a odborných podujatiach. Na základe viacerých hodnotení pedagogickej, vedeckej a odbornej činnosti komisia hodnotila RNDr. Vítězslava Pláška, PhD., ako erudovaného tvorivého pracovníka v oblasti diverzity a ekológie machorastov. So svojou početnou publikačnou aktivitou spĺňa a v mnohých ohľadoch vysoko prekračuje požadované kritérium platné na Fakulte ekológie a environmentalistike TU vo Zvolene. Svojou výskumnou prácou dokazuje, že vie dosiahnuté výsledky interpretovať a publikovať. Publikácie majú svoju váhu aj v medzinárodnom meradle, o čom svedčí aj 20 karentovaných vedeckých prác a 32 citácií podľa Web of Science. V oblasti štúdia machorastov patrí nesporne k vedúcim osobnostiam v strednej Európe.

Habilitant ako interný prednášajúci sa podieľa na pedagogickom procese formou cvičení a prednášok z viacerých študijných predmetov, napr. Fylogénza a systém výtrusných a semenných rastlín, Fytogeografia, Biológia protíst a húb, Biodiverzita, Bioindikácie, Kurz zimnej ekológie a ďalších. Jeho prednášky sa vyznačujú vysokou originalitou spracovania. Hojne v nich využíva aj v teréne nadobudnuté skúsenosti. Podieľal sa na vedení 10 diplomových a 27 bakalárskych prác.

Všetci členovia habilitačnej komisie skonštatovali, že RNDr. Vítězslav Plášek, Ph.D., spĺňa Fakultou ekológie a environmentalistikv TU vo Zvolene požadované parametre vedecko-pedagogických aktivít a tak na základe vyššie predloženého komplexného hodnotenia jeho aktivít habilitačná komisia odporúča Vedeckej rade FEE TU vo Zvolene prijať rozhodnutie o úspešnej habilitácii a vymenovať ho za docenta v odbore **4.3.4 Všeobecná ekológia, ekológia jedinca a populácií.**

Správu a hodnotenie habilitačnej komisie vypracovali:

prof. RNDr. Ján Gáper, CSc., v.r.

predseda komisie

prof. RNDr. Tibor Baranec, CSc., v.r.

člen komisie

doc. Mgr. Katarína Mišíková, PhD., v.r.

člen komisie